

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŻEGLUGI

z dnia 19 kwietnia 1967 r.

w sprawie kwalifikacji zawodowych członków załóg polskich statków morskich.

Na podstawie art. 46 § 1 Kodeksu morskiego (Dz. U. z 1961 r. Nr 58, poz. 318) zarządza się, co następuje:

DZIAŁ I.

Przepisy wstępne.

§ 1. 1. Przepisy rozporządzenia określają kwalifikacje zawodowe członków załóg polskich statków morskich, wymagane dla zajmowania stanowisk oficerskich i nieoficerskich (marynarskich) w poszczególnych działach służby.

2. Posiadanie wymaganych kwalifikacji stwierdza się przyznaniem stopnia oficerskiego lub marynarskiego i wydaniem odpowiedniego dokumentu.

§ 2. Z zastrzeżeniem odmiennych przepisów niniejszego rozporządzenia stopnie oficerskie i marynarskie na polskich statkach morskich mogą uzyskać osoby posiadające obywatelstwo polskie.

§ 3. Osoby ubiegające się o stopnie oficerskie i marynarskie obowiązane są posiadać umiejętność pływania stwierdzoną odpowiednim dokumentem.

§ 4. Kwalifikacje zawodowe członków załóg statków rybackich oraz statków uprawiających żeglugę krajową, jak również kwalifikacje wymagane dla uprawiania żeglugi morskiej statkami sportowymi regulują odrębne przepisy.

DZIAŁ II.

Kwalifikacje oficerów.

Rozdział 1.

Przepis ogólny.

§ 5. Do uzyskania stopnia oficerskiego wymagane jest posiadanie świadectwa dojrzałości oraz spełnienie warunków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu.

Rozdział 2.

Oficerowie służby pokładowej.

§ 6. W służbie pokładowej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) porucznik żeglugi małej,
- 2) porucznik żeglugi wielkiej,

- 3) kapitan żeglugi małej,
- 4) kapitan żeglugi wielkiej.

§ 7. 1. W służbie pokładowej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent pokładowy — pomocnik kierownika statku nie pełniący samodzielnie służby,
- 2) IV oficer — pomocnik kierownika statku,
- 3) III oficer — pomocnik kierownika statku,
- 4) II oficer — pomocnik kierownika statku,
- 5) I oficer — zastępca kierownika statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych w żegludze wielkiej, na których jest on pomocnikiem kierownika statku,
- 6) starszy oficer — zastępca kierownika statku pasażerskiego w żegludze wielkiej lub szkolnego w żegludze wielkiej,
- 7) kapitan — kierownik statku.

2. Asystent pokładowy, który posiada dyplom oficera służby pokładowej, może pełnić samodzielnie służbę w porcie.

3. Na statkach pasażerskich, na których istnieje zawodowa straż pożarna, ustala się odrębne stanowisko oficera pożarowego, który jest komendantem tej straży.

§ 8. 1. Dla ustalenia uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów służby pokładowej rozróżnia się następujące rodzaje żeglugi morskiej:

- 1) żegluga przybrzeżna,
- 2) żegluga mała,
- 3) żegluga wielka.

2. Przez żeglugę przybrzeżną rozumie się żeglugę morską w odległości nie przekraczającej 20 mil morskich od linii brzegu morskiego Państwa Polskiego.

3. Przez żeglugę małą rozumie się żeglugę na Morzu Bałtyckim poza granicami żeglugi przybrzeżnej oraz na Morzu Północnym — do 62° szerokości geograficznej północnej i 8° długości geograficznej zachodniej, jak również żeglugę na wodach do linii łączącej Quessant (Francja) i Fastnet (Irlandia).

4. Przez żeglugę wielką rozumie się żeglugę na pozostałych obszarach morskich.

5. Żeglugę uprawianą w sposób ciągły z obcych portów o zasięgu przekraczającym 500 mil morskich traktuje się jako żeglugę wielką, a o zasięgu do 500 mil morskich — jako żeglugę małą.

§ 9. Do uzyskania stopnia oficerskiego w służbie pokładowej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej:
 - 1) ukończenie szkoły morskiej w specjalności służby pokładowej,
 - 2) posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania na statku w charakterze członka załogi lub ucznia w dziale służby pokładowej, w tym co najmniej 6 miesięcy na stanowisku asystenta w żegludze wielkiej lub małej; pływanie w żegludze przybrzeżnej na statkach o tonażu 250 BRT i więcej może być zaliczone w stosunku 2 miesiące za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania, w ilości jednak nie większej niż 6 miesięcy tej praktyki, albo
 - 3) posiadanie 60-miesięcznej praktyki pływania na statku w charakterze członka załogi w dziale służby pokładowej, w tym co najmniej 12 miesięcy na stanowisku i w stopniu starszego marynarza i 6 miesięcy na stanowisku asystenta pokładowego w żegludze wielkiej lub małej; pływanie w żegludze przybrzeżnej na statkach o tonażu 250 BRT i więcej może być zaliczone w stosunku 2 miesiące za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania, w ilości jednak nie większej niż 12 miesięcy tej praktyki.
 2. do uzyskania stopnia porucznika żeglugi wielkiej:
 - 1) posiadanie stopnia porucznika żeglugi małej,
 - 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowiskach oficerskich w dziale służby pokładowej; praktykę na stanowisku asystenta pokładowego zalicza się w ilości nie większej niż 6 miesięcy; pływanie w żegludze przybrzeżnej na statkach o tonażu 250 BRT i więcej, może być zaliczone w stosunku 2 miesiące za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania, w ilości jednak nie większej niż 6 miesięcy tej praktyki,
 - 3) osoby, które nie ukończyły szkoły morskiej w specjalności służby pokładowej, obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny;
 3. do uzyskania stopnia kapitana żeglugi małej:
 - 1) posiadanie stopnia porucznika żeglugi wielkiej,
 - 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowiskach oficerskich w dziale służby pokładowej, w tym co najmniej 12 miesięcy w żegludze wielkiej; pływanie w żegludze przybrzeżnej na stanowisku co najmniej kierownika (kapitana) statku pasażerskiego o tonażu co najmniej 250 BRT może być zaliczone w stosunku 2 miesiące za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania, w ilości jednak nie większej niż 6 miesięcy tej praktyki,
 - 3) złożenie egzaminu;
 4. do uzyskania stopnia kapitana żeglugi wielkiej:
 - 1) posiadanie stopnia kapitana żeglugi małej,
 - 2) posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku zastępcy kierownika statku (kapitana) w żegludze wielkiej; do wymaganej praktyki może być zaliczony okres pływania na stanowisku kierownika statku (kapitana) w żegludze małej, nie przekraczający jednak 9 miesięcy,
 - 3) złożenie egzaminu.
- § 10. 1. Stanowisko oficera pożarowego, przewidziane w § 7 ust. 3, może zajmować osoba posiadająca następujące kwalifikacje:
- 1) kwalifikacje zawodowe oficera pożarnictwa,
 - 2) 36-miesięczną praktykę na stanowisku inspektora ochrony przeciwpożarowej w przedsiębiorstwach żeglugi morskiej, urzędach morskich lub w Głównym Inspektoracie Ochrony Przeciwpożarowej Ministerstwa Żeglugi albo

na stanowisku oficerskim w portowych strażach pożarnych portów I klasy lub w zawodowych strażach pożarnych stoczni morskich.

2. Asystentem pokładowym może być absolwent szkoły morskiej w specjalności służby pokładowej, posiadający 15 miesięcy praktyki pływania wymaganej do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej bądź osoba, która złożyła egzamin teoretyczny wymagany do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej i posiada 48 miesięcy praktyki pływania wymaganej do uzyskania tego stopnia.

§ 11. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów służby pokładowej:

1. Porucznik żeglugi małej może być:
 - 1) zastępcą kierownika statku (kapitana) w żegludze małej na każdym statku do 500 BRT, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych, jeżeli posiada 24-miesięczną praktykę pływania na stanowiskach oficerskich w służbie pokładowej,
 - 2) II oficerem w żegludze małej na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych ponad 500 BRT,
 - 3) III oficerem w każdej żegludze i na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych w żegludze wielkiej,
 - 4) IV oficerem w każdej żegludze i na każdym statku.
2. Porucznik żeglugi wielkiej może być:
 - 1) kierownikiem statku (kapitanem) w żegludze małej na każdym statku do 500 BRT, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych, jeżeli posiada 12-miesięczną praktykę pływania na stanowisku I oficera,
 - 2) zastępcą kierownika statku (kapitana) w żegludze małej na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych ponad 500 BRT,
 - 3) II oficerem w każdej żegludze i na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych w żegludze wielkiej,
 - 4) III oficerem w każdej żegludze i na każdym statku.
3. Kapitan żeglugi małej może być:
 - 1) kierownikiem statku (kapitanem) w żegludze małej na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych ponad 500 BRT,
 - 2) zastępcą kierownika statku (kapitana) w każdej żegludze i na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych w żegludze wielkiej,
 - 3) II oficerem w każdej żegludze i na każdym statku.
4. Kapitan żeglugi wielkiej może być:
 - 1) kierownikiem statku (kapitanem) w każdej żegludze i na każdym statku, jednakże warunkiem zajmowania tego stanowiska na statkach pasażerskich i szkolnych w żegludze wielkiej jest posiadanie 48-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku kierownika (kapitana) na innych statkach w tej żegludze,
 - 2) zastępcą kierownika statku (kapitana) w każdej żegludze i na każdym statku, jednakże warunkiem zajmowania tego stanowiska na statkach pasażerskich i szkolnych w żegludze wielkiej jest posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku I oficera na innych statkach w tej żegludze,
 - 3) I oficerem na statku pasażerskim i szkolnym w żegludze wielkiej.

Rozdział 3.

Oficerowie służby mechanicznej.

§ 12. W służbie mechanicznej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) oficer mechanik okrętowy IV klasy,

- 2) oficer mechanik okrętowy III klasy,
- 3) oficer mechanik okrętowy II klasy,
- 4) oficer mechanik okrętowy I klasy.

§ 13. 1. W służbie mechanicznej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent maszynowy — pomocnik kierownika maszyn nie pełniący samodzielnie służby,
- 2) IV mechanik — pomocnik kierownika maszyn,
- 3) III mechanik — pomocnik kierownika maszyn,
- 4) II mechanik — zastępca kierownika maszyn,
- 5) I mechanik — kierownik maszyn na statkach II, III i IV kategorii,
- 6) starszy mechanik — kierownik maszyn na statkach I kategorii.

2. Asystent maszynowy, który posiada dyplom oficera służby mechanicznej, może pełnić samodzielną służbę w porcie.

3. Na statkach pasażerskich w żegludze wielkiej I mechanik jest zastępcą kierownika maszyn, a II mechanik — pomocnikiem kierownika maszyn.

§ 14. W zakresie uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów służby mechanicznej rozróżnia się 4 kategorie statków morskich:

- kategoria IV — statki o mocy głównych silników parowych poniżej 600 KM oraz statki o mocy głównych silników spalinowych poniżej 400 KM,
- kategoria III — statki o mocy głównych silników parowych od 600 do 1.500 KM oraz statki o mocy głównych silników spalinowych od 400 do 1.200 KM,
- kategoria II — statki o mocy głównych silników parowych od 1.500 do 3.000 KM oraz statki o mocy głównych silników spalinowych od 1.200 do 2.500 KM,
- kategoria I — statki o mocy głównych silników parowych powyżej 3.000 KM oraz statki o mocy głównych silników spalinowych powyżej 2.500 KM.

§ 15. Do uzyskania stopnia oficerskiego w służbie mechanicznej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy:

- 1) ukończenie szkoły morskiej w specjalności służby mechanicznej,
- 2) posiadanie 24-miesięcznej praktyki, w tym 15 miesięcy pływania na statku w charakterze członka załogi lub ucznia w dziale służby mechanicznej, z tego co najmniej 6 miesięcy na stanowisku asystenta oraz 9 miesięcy praktyki w warsztatach mechanicznych, w tym co najmniej 3 miesiące praktyki stoczniowej przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych; praktykę w warsztatach szkoły morskiej w specjalności służby mechanicznej oraz przy instalowaniu siłowni okrętowych na statkach i przy remontach klasy 4-letniej traktuje się jak praktykę w warsztatach mechanicznych, albo:
- 3) posiadanie stopnia smarownika okrętowego lub motorzysty okrętowego,
- 4) posiadanie 60-miesięcznej praktyki pływania na statku w charakterze członka załogi maszynowej, w tym 18 miesięcy na stanowisku smarownika okrętowego lub motorzysty okrętowego i 6 miesięcy na stanowisku asystenta maszynowego; 24 miesiące pływania mogą być zastąpione praktyką w warsztatach mechanicznych, stoczniach lub przy budowie albo naprawie maszyn okrętowych,
- 5) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;

2. do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego III klasy:

- 1) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowiskach oficerskich w służbie mechanicznej na statkach co najmniej III kategorii; praktykę na stanowisku asystenta maszynowego zalicza się w ilości 6 miesięcy,
- 3) osoby, które nie ukończyły szkoły morskiej w specjalności służby mechanicznej lub które nie posiadają równorzędnych uprawnień (§ 16), obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny;

3. do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego II klasy:

- 1) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego III klasy,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowiskach oficerskich w służbie mechanicznej, w tym 12 miesięcy na stanowisku kierownika maszyn na statkach III kategorii lub zastępcy kierownika maszyn na statkach II kategorii albo III mechanika na statkach I kategorii,
- 3) osoby, które nie ukończyły szkoły morskiej w specjalności służby mechanicznej lub które nie posiadają równorzędnych uprawnień (§ 16), obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny;

4. do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego I klasy:

- 1) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego II klasy,
- 2) posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na stanowiskach oficerskich w służbie mechanicznej, w tym 9 miesięcy na stanowisku kierownika maszyn na statkach II kategorii lub zastępcy kierownika maszyn na statkach I kategorii,
- 3) złożenie egzaminu.

§ 16. 1. Osoby posiadające dyplom inżyniera mechanika ze specjalnością budowy maszyn lub siłowni okrętowych mogą uzyskać stopień oficera mechanika okrętowego V klasy po spełnieniu warunków przewidzianych w § 15 ust. 1 pkt 2 oraz po złożeniu egzaminu praktycznego.

2. Osoby posiadające świadectwo technika budowy okrętów ze specjalnością budowy maszyn i siłowni okrętowych mogą uzyskać stopień oficera mechanika okrętowego IV klasy na warunkach określonych w ust. 1, z tym że okres praktyki wymagany do uzyskania tego stopnia jest dłuższy o dodatkowe 9 miesięcy pływania w charakterze członka załogi w dziale służby mechanicznej oraz o 6 miesięcy praktyki w warsztatach mechanicznych przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych.

3. Osoby określone w ust. 1 i 2 po uzyskaniu stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy mogą uzyskać następne stopnie w służbie mechanicznej na warunkach określonych w § 15 dla absolwentów szkoły morskiej.

§ 17. Asystentem maszynowym może być:

- 1) absolwent szkoły morskiej w specjalności służby mechanicznej bądź osoba posiadająca dyplom inżyniera mechanika ze specjalnością budowy maszyn lub siłowni okrętowych, jeżeli posiadają 6-miesięczną praktykę pływania na statku w charakterze członka załogi lub ucznia w dziale służby mechanicznej oraz 9-miesięczną praktykę warsztatową i stoczniową; połowa wymaganej praktyki warsztatowej i stoczniowej może być zastąpiona dodatkową praktyką pływania w charakterze członka załogi lub ucznia w dziale służby mechanicznej

- 2) osoba posiadająca świadectwo technika budowy okrętów ze specjalnością budowy maszyn i silowni okrętowych, która posiada 12-miesięczną praktykę pływania na statku w charakterze członka załogi w dziale służby mechanicznej oraz 15-miesięczną praktykę warsztatową i stoczniową; połowa wymaganej praktyki warsztatowej i stoczniowej może być zastąpiona dodatkową praktyką pływania w charakterze członka załogi lub ucznia w dziale służby mechanicznej,
- 3) osoba, która złożyła egzamin teoretyczny wymagany do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy oraz posiada 48-miesięczną praktykę pływania lub 24-miesięczną praktykę pływania i 24-miesięczną praktykę warsztatową i stoczniową, wymagane do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy.

§ 18. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów służby mechanicznej:

1. Oficer mechanik okrętowy IV klasy może być:
 - 1) kierownikiem maszyn na statkach IV kategorii, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych,
 - 2) zastępcą kierownika maszyn na statkach III kategorii, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych,
 - 3) III mechanikiem na statkach II kategorii,
 - 4) IV mechanikiem na statkach I kategorii.
2. Oficer mechanik okrętowy III klasy może być:
 - 1) kierownikiem maszyn na statkach III kategorii, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych,
 - 2) zastępcą kierownika maszyn na statkach II kategorii, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych,
 - 3) III mechanikiem na wszystkich statkach.
3. Oficer mechanik okrętowy II klasy może być:
 - 1) kierownikiem maszyn na statkach II kategorii, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych,
 - 2) zastępcą kierownika maszyn na wszystkich statkach, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych I kategorii.
4. Oficer mechanik okrętowy I klasy może być kierownikiem maszyn na wszystkich statkach, jednak do zajmowania stanowiska kierownika maszyn na statkach pasażerskich i szkolnych I kategorii wymagane jest posiadanie 24-miesięcznej praktyki na stanowisku kierownika maszyn na innych statkach.

Rozdział 4.

Oficerowie służby elektrycznej.

§ 19. W służbie elektrycznej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) oficer elektryk okrętowy III klasy,
- 2) oficer elektryk okrętowy II klasy,
- 3) oficer elektryk okrętowy I klasy.

§ 20. W służbie elektrycznej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent elektryk — pomocnik kierownika maszyn do spraw elektrycznych,
- 2) III elektryk — pomocnik kierownika maszyn do spraw elektrycznych,
- 3) II elektryk — pomocnik kierownika maszyn do spraw elektrycznych,
- 4) I elektryk — zastępca kierownika maszyn do spraw elektrycznych.

§ 21. Dla ustalenia uprawnień zawodowych oficerów służby elektrycznej rozróżnia się 4 kategorie statków morskich:

kategoria IV — statki o łącznej mocy zainstalowanych urządzeń elektrycznych od 180 kW do 500 kW

oraz poniżej 180 kW, lecz o pojemności ponad 5.000 BRT,

kategoria III — statki o łącznej mocy zainstalowanych urządzeń elektrycznych od 500 kW do 1.200 kW,

kategoria II — statki o łącznej mocy zainstalowanych urządzeń elektrycznych od 1.200 kW do 2.500 kW,

kategoria I — statki o łącznej mocy zainstalowanych urządzeń elektrycznych ponad 2.500 kW.

§ 22. Do uzyskania stopnia oficerskiego w służbie elektrycznej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia oficera elektryka okrętowego III klasy:

- 1) ukończenie szkoły morskiej w specjalności służby elektrycznej albo posiadanie dyplomu inżyniera elektryka specjalności elektrotechniki przemysłowej lub technika elektryka specjalności elektrotechniki morskiej,
- 2) posiadanie odpowiedniej praktyki; okres praktyki wymaganej od absolwentów szkoły morskiej i inżynierów wynosi 18 miesięcy, w tym 9 miesięcy pływania na statku w charakterze członka załogi lub ucznia w dziale służby elektrycznej i 9 miesięcy w warsztatach szkolnych, okrętowych lub stoczniach przy naprawie lub instalowaniu okrętowych urządzeń elektrycznych; okres praktyki wymaganej od techników wynosi 27 miesięcy, w tym 15 miesięcy pływania i 12 miesięcy w warsztatach lub stoczniach; dwie trzecie wymaganej w obu wypadkach praktyki w warsztatach szkolnych, okrętowych lub stoczniach mogą być zastąpione dodatkową praktyką pływania albo podwójną ilością praktyki w dowolnych warsztatach elektrycznych,
- 3) złożenie egzaminu praktycznego

albo:

- 4) posiadanie dyplomu inżyniera elektryka lub technika elektryka silnopiętrowca,
- 5) posiadanie odpowiedniej praktyki; okres praktyki wymaganej od inżynierów wynosi 24 miesiące, w tym 12 miesięcy pływania na statku w charakterze członka załogi w dziale służby elektrycznej i 12 miesięcy w warsztatach szkolnych, okrętowych lub stoczniach przy naprawie lub instalowaniu okrętowych urządzeń elektrycznych; okres praktyki wymaganej od techników wynosi odpowiednio 30 miesięcy, w tym 15 miesięcy pływania i 15 miesięcy w warsztatach lub stoczniach; dwie trzecie wymaganej w obu wypadkach praktyki w warsztatach szkolnych, okrętowych lub stoczniach mogą być zastąpione dodatkową praktyką pływania albo podwójną ilością praktyki w dowolnych warsztatach elektrycznych,
- 6) złożenie egzaminu teoretycznego z elektrotechniki okrętowej oraz egzaminu praktycznego,

albo:

- 7) posiadanie 60-miesięcznej praktyki pływania na statku w służbie elektrycznej; 24 miesiące tej praktyki mogą być zastąpione praktyką w warsztatach okrętowych lub stoczniach przy naprawie lub instalowaniu okrętowych urządzeń elektrycznych,
- 8) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;

2. do uzyskania stopnia oficera elektryka okrętowego II klasy:

- 1) posiadanie stopnia oficera elektryka okrętowego III klasy,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku oficera elektryka okrętowego;

3. do uzyskania stopnia oficera elektryka okrętowego I klasy:

- 1) posiadanie stopnia oficera elektryka okrętowego II klasy,
- 2) posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku oficera elektryka okrętowego,
- 3) złożenie egzaminu.

§ 23. 1. Asystentem elektrykiem może być:

- 1) absolwent szkoły morskiej w specjalności służby elektrycznej bądź inżynier elektryk specjalności elektrotechniki przemysłowej lub elektryk specjalności elektrotechniki morskiej,
- 2) inżynier elektryk lub technik elektryk silnoprądowiec, którzy złożyli egzamin teoretyczny z elektrotechniki okrętowej,
- 3) elektryk okrętowy, który złożył egzamin teoretyczny wymagany do uzyskania dyplomu oficera elektryka okrętowego III klasy.

2. Osoby wymienione w ust. 1 powinny posiadać ponadto: absolwenci szkoły morskiej i inżynierowie co najmniej połowę, a technicy i elektrycy co najmniej dwie trzecie praktyki wymaganej od nich na stopień oficera elektryka okrętowego III klasy.

§ 24. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów elektryków okrętowych:

1. Oficer elektryk okrętowy III klasy może być:

- 1) I elektrykiem na statku IV i III kategorii,
- 2) II elektrykiem na statku II kategorii,
- 3) III elektrykiem na statku I kategorii.

2. Oficer elektryk okrętowy II klasy może być:

- 1) I elektrykiem na statkach II kategorii.
- 2) II elektrykiem na statkach I kategorii, jeżeli posiada 12 miesięcy praktyki na stanowisku II elektryka na statkach II kategorii.

3. Oficer elektryk okrętowy I klasy może być I elektrykiem na wszystkich statkach, jednak do zajmowania tego stanowiska na statkach pasażerskich i szkolnych I kategorii wymagane jest posiadanie 24-miesięcznej praktyki na stanowisku I elektryka na innych statkach.

Rozdział 5.

Oficerowie służby radiokomunikacyjnej.

§ 25. W służbie radiokomunikacyjnej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) radiooficer okrętowy II klasy,
- 2) radiooficer okrętowy I klasy.

§ 26. W służbie radiokomunikacyjnej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent radioofficera nie pełniący samodzielnie służby,
- 2) II radiooficer,
- 3) I radiooficer.

§ 27. Dla ustalenia uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów służby radiokomunikacyjnej rozróżnia się następujące kategorie statków:

kategoria I — statki pasażerskie, uprawiające żeglugę poza granicami żeglugi przybrzeżnej, oraz statki ratownicze i szkolne — uprawiające żeglugę wielką,

kategoria II — wszystkie inne statki.

§ 28. Do uzyskania stopnia oficerskiego w służbie radiokomunikacyjnej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia radioofficera okrętowego II kla-

- 1) ukończenie szkoły morskiej w specjalności służby radiokomunikacyjnej albo posiadanie dyplomu inżyniera elektronika lub technika specjalności radiotechnicznej,
- 2) posiadanie świadectwa radiotelegrafisty 2 klasy przewidzianego w obowiązujących w tym zakresie przepisach,

3) posiadanie 18-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku asystenta radioofficera; na poczet tej praktyki może być zaliczona praca w charakterze radiooperatora na stacjach nadbrzeżnych w stosunku 2 miesiące pracy za 1 miesiąc wymaganej praktyki, zaliczenie to nie może jednak przekraczać 6 miesięcy wymaganej praktyki;

2. do uzyskania stopnia radioofficera okrętowego I klasy:

- 1) posiadanie stopnia radioofficera okrętowego II klasy,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku II radioofficera,
- 3) złożenie egzaminu przewidzianego w przepisach o świadectwach operatorów radiowych, uprawniającego do otrzymania świadectwa radiotelegrafisty I klasy w służbie morskiej.

§ 29. Asystentem radioofficera może być absolwent szkoły morskiej w specjalności służby radio-komunikacyjnej, inżynier elektronik lub technik specjalności radiotechnicznej, którzy złożyli egzamin wymagany do uzyskania świadectwa radiotelegrafisty 2 klasy w służbie morskiej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

§ 30. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów służby radiokomunikacyjnej:

1. Radiooficer II klasy może być:

- 1) I radiooficerem na statkach II kategorii,
- 2) II radiooficerem na statkach I kategorii.

2. Radiooficer I klasy może być I radiooficerem na wszystkich statkach, jednak do zajmowania tego stanowiska na statkach pasażerskich i szkolnych I kategorii wymagane jest posiadanie 24-miesięcznej praktyki na stanowisku I radioofficera na innych statkach.

Rozdział 6.

Oficerowie służby administracyjno-gospodarczej.

§ 31. W służbie administracyjno-gospodarczej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) intendent III klasy,
- 2) intendent II klasy,
- 3) intendent I klasy.

§ 32. Dla ustalenia uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów służby administracyjno-gospodarczej rozróżnia się następujące kategorie statków morskich: kategoria I — statki pasażerskie i szkolne w żegludze wielkiej,

kategoria II — statki pasażerskie i szkolne w żegludze małej oraz statki do przewozu ładunku, na których załoga wynosi 40 osób i więcej oraz poniżej 40 osób, jeżeli przewożą również pasażerów,

kategoria III — wszystkie inne statki.

§ 33. 1. W służbie administracyjno-gospodarczej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent administracyjno-gospodarczy,
- 2) ochmistrz,
- 3) starszy ochmistrz,
- 4) płatnik,
- 5) intendent.

2. Poza stanowiskami wymienionymi w ust. 1 mogą być na statkach pasażerskich utworzone stanowiska dodatkowe, jeżeli uzasadnia to wielkość statku i rodzaj uprawianej przez statek żeglugi. Rodzaje stanowisk dodatkowych i wymagane

do ich zajmowania kwalifikacje zawodowe zatwierdza urząd morski na wniosek armatora uzgodniony z Zarządem Głównym Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców.

§ 34. Do uzyskania stopnia oficerskiego w służbie administracyjno-gospodarczej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia intendenta III klasy:
 - 1) ukończenie szkoły zawodowej typu technikum gastronomicznego lub hotelarskiego albo innej szkoły średniej o kierunku ekonomicznym lub handlowym,
 - 2) posiadanie 18-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w dziale służby administracyjno-gospodarczej, w tym 6 miesięcy na stanowisku stewarda lub asystenta administracyjno-gospodarczego,
 - 3) złożenie egzaminu praktycznego albo:
 - 4) posiadanie 36-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w służbie administracyjno-gospodarczej, w tym 24 miesiące na stanowisku stewarda lub asystenta administracyjno-gospodarczego,
 - 5) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego, albo:
 - 6) posiadanie 36-miesięcznego stażu pracy w dziale głównego intendenta przedsiębiorstwa żeglugowego na stanowisku inspektora pełniącego nadzór w zakresie zapatrzenia w żywność i żywienia na statkach,
 - 7) odbycie 8-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku stewarda lub asystenta administracyjno-gospodarczego,
 - 8) złożenie egzaminu praktycznego;
 2. do uzyskania stopnia intendenta II klasy:
 - 1) posiadanie stopnia intendenta III klasy,
 - 2) posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku oficera służby administracyjno-gospodarczej na statkach,
 - 3) złożenie egzaminu;
 3. do uzyskania stopnia intendenta I klasy:
 - 1) posiadanie stopnia intendenta II klasy,
 - 2) posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku oficera służby administracyjno-gospodarczej na statkach co najmniej II kategorii,
 - 3) złożenie egzaminu.

§ 35. Asystentem administracyjno-gospodarczym może być osoba, którą odpowiada warunkom wymaganym w myśl § 34 ust. 1 pkt 1 lub 6 i posiada trzy czwarte praktyki pływania wymaganej odpowiednio w pkt 2 i 7, albo osoba, która złożyła egzamin teoretyczny wymagany do uzyskania stopnia intendenta III klasy i posiada trzy czwarte praktyki pływania wymaganej w myśl § 34 ust. 1 pkt 4.

§ 36. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów służby administracyjno-gospodarczej:

- 1) intendent III klasy może być ochmistrem na statkach III kategorii oraz asystentem administracyjno-gospodarczym na statkach pasażerskich w żegludze wielkiej,
- 2) intendent II klasy może zajmować każde stanowisko w służbie administracyjno-gospodarczej, na statkach z wyjątkiem stanowiska intendenta,
- 3) intendent I klasy może zajmować każde stanowisko w służbie administracyjno-gospodarczej na każdym statku.

DZIAŁ III.

Kwalifikacje marynarzy.

Rozdział 1.

Przepis ogólny.

§ 37. Do uzyskania stopnia marynarskiego wymagane jest posiadanie świadectwa ukończenia szkoły podstawowej

oraz spełnienie warunków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu.

Rozdział 2.

Marynarze służby pokładowej.

§ 38. W służbie pokładowej ustala się następujące stopnie marynarskie:

- 1) młodszy marynarz,
- 2) marynarz pokładowy,
- 3) starszy marynarz,
- 4) cieśla okrętowy,
- 5) bosman.

§ 39. W służbie pokładowej ustala się następujące stanowiska marynarskie:

- 1) młodszy marynarz,
- 2) marynarz pokładowy,
- 3) marynarz-strażak,
- 4) starszy marynarz,
- 5) starszy marynarz-strażak,
- 6) strażak okrętowy — na statkach pasażerskich i na zbiornikowcach,
- 7) starszy strażak okrętowy — na statkach pasażerskich i na zbiornikowcach,
- 8) sternik,
- 9) magazynier pokładowy,
- 10) nurek okrętowy,
- 11) cieśla okrętowy,
- 12) bosman,
- 13) żaglomistrz (na statku szkolnym),
- 14) starszy bosman.

§ 40. Do uzyskania stopni marynarskich w służbie pokładowej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia młodszego marynarza — odbycie 1-miesięcznego stażu pracy na statku w rezerwie armatora;

2. do uzyskania stopnia marynarza pokładowego:

- 1) posiadanie stopnia młodszego marynarza,
- 2) posiadanie 12-miesięcznej praktyki na stanowisku młodszego marynarza;

3. do uzyskania stopnia starszego marynarza:

- 1) posiadanie ukończonych 18 lat życia,
- 2) posiadanie stopnia marynarza pokładowego,
- 3) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki na stanowisku marynarza pokładowego,
- 4) posiadanie świadectwa ratownika,
- 5) złożenie egzaminu;

4. do uzyskania stopnia cieśli okrętowego:

- 1) posiadanie stopnia starszego marynarza,
- 2) posiadanie kwalifikacji cieśli, stwierdzone świadectwem lub złożeniem egzaminu;

5. do uzyskania stopnia bosmana:

- 1) posiadanie stopnia starszego marynarza,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki na stanowisku starszego marynarza,
- 3) złożenie egzaminu.

§ 41. Do zajmowania poszczególnych stanowisk w służbie pokładowej ustalonych w § 39 wymagane są następujące warunki:

- 1) stanowiska młodszego marynarza, marynarza pokładowego, starszego marynarza, cieśli okrętowego i bosmana mogą zajmować osoby posiadające odpowiednio takie same stopnie,
- 2) stanowisko marynarza-strażaka może zajmować osoba posiadająca stopień marynarski w służbie pokładowej oraz odpowiednie przeszkolenie pożarnicze,

- 3) stanowisko starszego marynarza-strażaka może zajmować starszy marynarz posiadający ukończony odpowiedni kurs pożarniczy lub stopień zawodowego podoficera pożarnictwa,
- 4) stanowisko strażaka okrętowego i starszego strażaka okrętowego na statkach pasażerskich i na zbiornikowcach mogą zajmować osoby posiadające kwalifikacje zawodowe podoficera pożarnictwa oraz:
 - a) dla stanowiska strażaka okrętowego — odpowiednie, zakończone złożeniem egzaminu przeszkolenie ze znajomości statku, jego mechanizmów i urządzeń związanych z bezpieczeństwem przeciwpożarowym oraz z organizacji pracy na statku,
 - b) dla stanowiska starszego strażaka okrętowego — dodatkową 24-miesięczną praktykę pływania na stanowisku strażaka okrętowego,
- 5) stanowisko sternika może zajmować osoba, która posiada stopień co najmniej starszego marynarza,
- 6) stanowisko magazyniera pokładowego może zajmować osoba, która posiada stopień bosmana,
- 7) stanowisko nurka okrętowego może zajmować osoba posiadająca kwalifikacje nurka zawodowego i stopień starszego marynarza,
- 8) stanowisko żaglomistrza (na statkach szkolnych) może zajmować osoba, która posiada stopień bosmana,
- 9) stanowisko starszego bosmana może zajmować osoba, która posiada stopień bosmana i co najmniej 24-miesięczną praktykę pływania na stanowisku bosmana.

Rozdział 3.

Marynarze służby mechanicznej i elektrycznej.

§ 42. 1. W służbie mechanicznej i elektrycznej ustala się następujące stopnie i stanowiska marynarskie:

- 1) pomocnik palacza okrętowego,
- 2) palacz okrętowy, młodszy motorzysta okrętowy,
- 3) smarownik okrętowy, motorzysta okrętowy, elektromonter okrętowy,
- 4) magazynier maszynowy okrętowy.

2. Do zajmowania poszczególnych stanowisk marynarskich w służbie mechanicznej i elektrycznej wymagane jest posiadanie odpowiednio takiego samego stopnia.

§ 43. Do uzyskania stopni marynarskich w służbach mechanicznej i elektrycznej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia pomocnika palacza okrętowego:
 - 1) posiadanie tytułu robotnika wykwalifikowanego w zakresie zawodów metalowych albo ukończenie co najmniej zasadniczej szkoły metalowej,
 - 2) odbycie 1-miesięcznego stażu pracy na statku w rezerwie armatora;
2. do uzyskania stopnia palacza okrętowego:
 - 1) posiadanie stopnia pomocnika palacza okrętowego,
 - 2) posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku pomocnika palacza okrętowego,
 - 3) złożenie egzaminu;
3. do uzyskania stopnia młodszy motorzysty okrętowego:

- 1) posiadanie tytułu robotnika wykwalifikowanego w zakresie zawodów mechanicznych albo ukończenie co najmniej zasadniczej szkoły mechanicznej,
- 2) posiadanie 24-miesięcznej praktyki w warsztatach mechanicznych przy remoncie silników spalinowych,
- 3) odbycie 1-miesięcznego stażu pracy na statku w rezerwie armatora lub ukończenie kursu przygotowawczego z zakresu okrętowych silników spalinowych zakończone złożeniem egzaminu;

4. do uzyskania stopnia elektromontera okrętowego:

- 1) posiadanie świadectwa ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej elektrycznej lub złożenie egzaminu z zakresu wymaganego od elektromontera okrętowego,
- 2) posiadanie 24-miesięcznej praktyki w zawodzie elektrotechnicznym,
- 3) posiadanie 24-miesięcznej praktyki przy remoncie okrętowych urządzeń elektrycznych: dwie trzecie tej praktyki mogą być zastąpione podwójną ilością praktyki w dowolnych warsztatach elektrycznych;

5. do uzyskania stopnia smarownika okrętowego:

- 1) posiadanie stopnia palacza okrętowego,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku palacza okrętowego,
- 3) złożenie egzaminu;

6. do uzyskania stopnia motorzysty okrętowego:

- 1) posiadanie stopnia młodszy motorzysty okrętowego,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku młodszy motorzysty okrętowego,

3) złożenie egzaminu albo:

- 4) posiadanie stopnia palacza okrętowego,
- 5) posiadanie co najmniej 36-miesięcznej praktyki pływania w służbie maszynowej, w tym 12 miesięcy na stanowisku palacza okrętowego,

6) złożenie egzaminu, albo:

- 7) posiadanie stopnia smarownika,
- 8) złożenie egzaminu;

7. do uzyskania stopnia magazyniera maszynowego okrętowego:

- 1) posiadanie stopnia smarownika okrętowego lub stopnia motorzysty okrętowego,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku smarownika okrętowego lub motorzysty okrętowego.

Rozdział 4.

Marynarze służby radiokomunikacyjnej.

§ 44. W służbie radiokomunikacyjnej ustala się następujące stopnie marynarskie:

- 1) radiotelefonista II klasy,
- 2) radiotelefonista I klasy.

§ 45. W służbie radiokomunikacyjnej ustala się następujące stanowiska marynarskie:

- 1) II radiotelefonista,
- 2) I radiotelefonista.

§ 46. Do uzyskania stopnia radiotelefonisty wymagane jest:

1. do uzyskania stopnia radiotelefonisty II klasy:
 - 1) posiadanie świadectwa radiotelefonisty przewidzianego w obowiązujących w tym zakresie przepisach;
 - 2) posiadanie 3-miesięcznej praktyki przy obsłudze radiotelefonu okrętowego;
2. do uzyskania stopnia radiotelefonisty I klasy:
 - 1) posiadanie stopnia radiotelefonisty II klasy;
 - 2) posiadanie dodatkowej 3-miesięcznej praktyki przy obsłudze radiotelefonu okrętowego.

Rozdział 5.

Marynarze służby administracyjno-gospodarczej.

§ 47. 1. W służbie administracyjno-gospodarczej ustala się następujące stopnie i stanowiska marynarskie:

- 1) pomocnik kucharza okrętowego, pomocnik stewarda,
- 2) młodszy kucharz okrętowy, młodszy steward,
- 3) kucharz okrętowy, steward.

2. Poza stanowiskami ustalonymi w ust. 1 mogą być na statkach pasażerskich utworzone stanowiska dodatkowe, jeżeli uzasadnia to wielkość statku i rodzaj uprawianej przez statek żeglugi. Rodzaje stanowisk dodatkowych i wymagane do ich zajmowania kwalifikacje zawodowe, zatwierdza urząd morski na wniosek armatora uzgodniony z Zarządem Głównym Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców.

§ 48. Do uzyskania stopnia marynarskiego w służbie administracyjno-gospodarczej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia pomocnika kucharza okrętowego lub pomocnika stewarda — odbycie 1-miesięcznego stażu pracy na statku w rezerwie armatora;
2. do uzyskania stopnia młodszego kucharza okrętowego:
 - 1) posiadanie stopnia pomocnika kucharza okrętowego,
 - 2) posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku pomocnika kucharza okrętowego,
 - 3) złożenie egzaminu albo:
 - 4) posiadanie kwalifikacji czeladnika kucharskiego,
 - 5) posiadanie 3-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku pomocnika kucharza okrętowego, albo:
 - 6) ukończenie zasadniczej szkoły zawodowej o kierunku gastronomicznym,
 - 7) posiadanie 3-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku pomocnika kucharza okrętowego;
3. do uzyskania stopnia młodszego stewarda:
 - 1) posiadanie stopnia pomocnika stewarda,
 - 2) posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku pomocnika stewarda,
 - 3) złożenie egzaminu albo:
 - 4) ukończenie zasadniczej szkoły zawodowej o kierunku gastronomicznym lub hotelarskim,
 - 5) posiadanie 3-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku pomocnika stewarda;
4. do uzyskania stopnia kucharza okrętowego:
 - 1) posiadanie stopnia młodszego kucharza okrętowego,

- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku młodszego kucharza okrętowego,
 - 3) złożenie egzaminu albo:
 - 4) posiadanie dyplomu mistrza kucharskiego,
 - 5) posiadanie 3-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku młodszego kucharza okrętowego,
 - 6) złożenie egzaminu;
5. do uzyskania stopnia stewarda:
 - 1) posiadanie stopnia młodszego stewarda,
 - 2) posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku młodszego stewarda,
 - 3) złożenie egzaminu.

DZIAŁ IV.

Przepisy szczególne.

Rozdział 1.

Przepisy szczególne dla oficerów.

§ 49. 1. Obywatele polscy posiadający zagraniczne dyplomy oficerów morskich mogą na ich podstawie za każdorazowym zezwoleniem Ministra Żeglugi uzyskać odpowiednie dyplomy polskie na wniosek zaopiniowany przez urząd morski.

2. Cudzoziemcy mający prawo stałego pobytu w Polsce i posiadający zagraniczne dyplomy oficerów morskich mogą na ich podstawie za zezwoleniem Ministra Żeglugi uzyskać odpowiednie dyplomy polskie na wniosek zaopiniowany przez urząd morski — po uprzednim złożeniu egzaminu sprawdzającego znajomość języka polskiego i przepisów polskich obowiązujących w zakresie wykonywania czynności służbowych na polskich statkach morskich.

3. Cudzoziemcy mający prawo stałego pobytu w Polsce, a nie posiadający zagranicznych dyplomów oficerów morskich, mogą za zezwoleniem Ministra Żeglugi uzyskać stopnie oficerskie na warunkach ustalonych w niniejszym rozporządzeniu dla obywateli polskich.

§ 50. Oficerowie służby morskiej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy ukończyli Oficerską Szkołę Marynarki Wojennej lub Wyższą Szkołę Marynarki Wojennej, mogą uzyskać stopień oficera służby pokładowej na następujących warunkach:

- 1) stopień porucznika żeglugi małej, jeżeli posiadają 24-miesięczną praktykę pływania w działach służby pokładowej w kampanii na okrętach wojennych albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,
- 2) stopień porucznika żeglugi wielkiej, jeżeli posiadają 48-miesięczną praktykę pływania w działach służby pokładowej w kampanii na okrętach wojennych albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, z czego 24 miesiące na stanowiskach oficerskich,
- 3) oficerowie Marynarki Wojennej, którzy w Oficerskiej Szkole Marynarki Wojennej lub w Wyższej Szkole Marynarki Wojennej nie złożyli egzaminu z przedmiotów dotyczących eksploatacji statku, obowiązani są złożyć odpowiedni egzamin uzupełniający,
- 4) do uzyskania wyższych stopni oficerskich konieczne jest spełnienie warunków określonych w § 9 ust. 3 i 4.

§ 51. 1. Oficerowie służby morskiej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy nie ukończyli Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej, mogą uzyskać stopień oficera służby pokładowej, jeżeli posiadają określoną w § 50 praktykę pływania oraz złożą egzamin przewidziany w § 9 do uzyskania odpowiedniego stopnia przez osoby, które nie ukończyły szkoły morskiej w specjalności służby pokładowej.

2. Podoficerowie zawodowi i nadterminowi służby morskiej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza specjalności nawigacyjnych, zwolnieni z czynnej służby wojskowej, mogą uzyskać stopień porucznika żeglugi małej, jeżeli odpowiadają następującym warunkom:

- 1) ukończyli specjalistyczny kurs o kierunku nawigacyjnym w Marynarce Wojennej lub równorzędny kurs w Wojskach Ochrony Pogranicza,
- 2) odbyli następującą 60-miesięczną praktykę pływania: 36 miesięcy w swej specjalności na okrętach wojennych w kampanii i 24 miesiące na statkach objętych niniejszym rozporządzeniem, w tym 12 miesięcy na stanowisku starszego marynarza i 6 miesięcy na stanowisku asystenta pokładowego,
- 3) przed rozpoczęciem pływania na statkach objętych niniejszym rozporządzeniem złożyli egzamin wymagany do uzyskania stopnia starszego marynarza oraz egzamin na ratownika, a przed rozpoczęciem pływania asystentkiego — egzamin teoretyczny wymagany do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej.

§ 52. Oficerowie służby mechanicznej Marynarki Wojennej i działu mechanicznego służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy ukończyli Oficerską Szkołę Marynarki Wojennej lub Wyższą Szkołę Marynarki Wojennej albo posiadają kwalifikacje określone w § 16 lub inne uznane za równorzędne, mogą uzyskać stopień oficera służby mechanicznej na następujących warunkach:

1. stopień oficera mechanika okrętowego IV klasy, jeżeli posiadają następującą praktykę:

- 1) 18 miesięcy przy obsłudze maszyn okrętowych w kampanii na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,
- 2) 12 miesięcy w warsztatach okrętowych, stoczniach bądź przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych albo w warsztatach szkolnych Oficerskiej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej;

2. stopień oficera mechanika okrętowego III klasy, jeżeli posiadają następującą praktykę:

- 1) 42 miesiące przy obsłudze maszyn okrętowych w kampanii na okrętach wojennych albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, z czego 24 miesiące na stanowisku oficerskim na okręcie odpowiadającym statkowi III kategorii,
- 2) 12 miesięcy w warsztatach okrętowych, stoczniach bądź przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych albo w warsztatach szkolnych Oficerskiej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej;

3. stopień oficera mechanika okrętowego II klasy, jeżeli posiadają następującą praktykę:

- 1) 66 miesięcy w kampanii przy obsłudze maszyn okrętowych na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, z czego 24 miesiące na stanowisku oficerskim na okręcie odpowiadającym statkowi III kategorii oraz 12 miesięcy na stanowisku oficerskim na okręcie odpowiadającym statkowi II kategorii,

2) 12 miesięcy w warsztatach okrętowych, stoczniach bądź przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych albo w warsztatach szkolnych Oficerskiej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej;

4. stopień oficera mechanika okrętowego I klasy, jeżeli posiadają następującą praktykę pływania:

- 1) 81 miesięcy w kampanii przy obsłudze maszyn okrętowych na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, z czego co najmniej 24 miesiące na stanowiskach dowódców działów okrętowych elektromechanicznych na okrętach II rangi,
 - 2) 9 miesięcy dodatkowej praktyki pływania na statkach objętych niniejszym rozporządzeniem na stanowiskach oficerskich w służbie mechanicznej
- oraz złożą egzamin wymagany do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego I klasy.

§ 53. 1. Oficerowie służby mechanicznej Marynarki Wojennej i działu mechanicznego służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy nie ukończyli Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej i nie posiadają kwalifikacji określonych w § 16 lub innych uznanych za równorzędne, mogą uzyskać stopień oficera mechanika okrętowego IV klasy, jeżeli odpowiadają następującym warunkom:

- 1) odbyli 42-miesięczną praktykę w Marynarce Wojennej przy obsłudze maszyn na okrętach w kampanii albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza; 24 miesiące tej praktyki mogą być zastąpione praktyką w warsztatach mechanicznych, stoczniach bądź przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych,
- 2) odbyli 18-miesięczną praktykę w dziale służby mechanicznej na statkach objętych niniejszym rozporządzeniem,
- 3) złożyli egzamin z zakresu wiadomości wymaganych od oficera mechanika okrętowego IV klasy.

2. Podoficerowie zawodowi i nadterminowi służby mechanicznej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, zwolnieni z czynnej służby wojskowej, mogą uzyskać stopień oficera mechanika okrętowego IV klasy, jeżeli odpowiadają następującym warunkom:

- 1) ukończyli specjalistyczny kurs o kierunku mechanicznym w Marynarce Wojennej lub równorzędny kurs w Wojskach Ochrony Pogranicza,
- 2) odbyli 66-miesięczną praktykę przy obsłudze maszyn okrętowych w kampanii na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza; 24 miesiące tej praktyki mogą być zastąpione praktyką w warsztatach mechanicznych, stoczniach bądź przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych,
- 3) złożyli egzamin z zakresu wiadomości wymaganych od oficera mechanika okrętowego IV klasy.

§ 54. Oficerowie elektrycy Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy ukończyli Oficerską Szkołę Marynarki Wojennej lub Wyższą Szkołę Marynarki Wojennej, mogą uzyskać stopień oficera elektryka okrętowego III klasy, jeżeli posiadają co najmniej 24-miesięczną praktykę, w tym 12 miesięcy przy obsłudze maszyn i urządzeń elektrycznych na okrętach wojennych w kampanii albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza oraz 12 miesięcy w warsztatach lub stoczniach przy instalowaniu albo remoncie maszyn i urządzeń elektrycznych.

§ 55. Oficerowie służby radiosygnałowej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza mogą uzyskać stopień radiooficera II klasy, jeżeli posiadają 18-miesięczną praktykę przy obsłudze radiostacji na okrę-

tach Marynarki Wojennej w kampanii albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza na stanowiskach oficerskich oraz złożą egzamin przewidziany dla operatorów radiowych w służbie morskiej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

§ 56. Oficerowie służby administracyjnej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza mogą uzyskać stopień oficera służby administracyjno-gospodarczej na następujących warunkach:

- 1) stopień intendenta III klasy, jeżeli posiadają 8-miesięczną praktykę pływania w służbie administracyjnej na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza albo w służbie administracyjno-gospodarczej na polskich statkach morskich oraz złożą egzamin wymagany do uzyskania tego stopnia,
- 2) stopień intendenta II klasy — po spełnieniu warunków określonych w § 34 ust. 2,
- 3) stopień intendenta I klasy — po spełnieniu warunków ustalonych w § 34 ust. 3.

§ 57. 1. Jeżeli okres praktyki nabytej na okrętach wojennej lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza jest dłuższy od okresu tego rodzaju praktyki wymaganej w myśl § 50—56 do uzyskania określonego stopnia oficerskiego, pozostałą praktykę zalicza się na poczet dodatkowej praktyki na stopień następny, jeżeli do jego uzyskania tego rodzaju praktyka jest wymagana.

2. Jeżeli okres praktyki wymienionej w ust. 1 jest krótszy od okresu tego rodzaju praktyki wymaganej do uzyskania pierwszego stopnia oficerskiego, praktykę tę należy uzupełnić odpowiednią praktyką na statkach objętych niniejszym rozporządzeniem.

§ 58. Warunki uzyskiwania przez oficerów rybołówstwa morskiego stopni oficerskich przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu oraz zasady zaliczania praktyki pływania nabytej na statkach rybackich do praktyki pływania wymaganej do uzyskania tych stopni w myśl niniejszego rozporządzenia — określił Minister Żeglugi w porozumieniu z Zarządem Głównym Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców.

§ 59. 1. Samodzielna praktyka w pilotowaniu statków może być zaliczana do praktyki pływania wymaganej do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej lub wielkiej, a osobie posiadającej stopień starszego pilota również do praktyki pływania wymaganej do uzyskania stopnia kapitana żeglugi małej w stosunku 2 miesiące pilotowania za 1 miesiąc pływania; zaliczona w ten sposób praktyka nie może przekraczać 12 miesięcy praktyki wymaganej do uzyskania tego stopnia.

2. Osobom zatrudnionym w stocznjach na statkach na stanowiskach oficerskich odpowiadających stanowiskom istniejącym na statkach znajdujących się w eksploatacji, jak również oficerom i inspektorom nadzoru technicznego, skierowanym przez armatora do stałego nadzoru przy budowie lub rejoncie kapitalnym statków w stoczni, zalicza się do praktyki pływania wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni oficerskich:

- 1) w służbie pokładowej, z wyłączeniem stopnia kapitana żeglugi wielkiej, oraz w służbie radiokomunikacyjnej i administracyjno-gospodarczej — okres faktycznego pływania w podróżach próbnych,
- 2) w służbie mechanicznej i elektrycznej — cały okres zatrudnienia i stałego nadzoru przy właściwym montażu siłowni i urządzeń elektrycznych na statkach oraz okres pływania w podróżach próbnych i prób na uwięzi.

3. Zaliczenie, przewidziane w ust. 2, następuje w stosunku:

- 1) 1 miesiąc zatrudnienia za 1 miesiąc wymaganej praktyki przy zaliczaniu zatrudnienia na stanowiskach: kapitanów (kierowników statków), I radiooficerów, I i II mechaników oraz I elektryków,
- 2) 2 miesiące zatrudnienia i stałego nadzoru za 1 miesiąc wymaganej praktyki przy zaliczaniu zatrudnienia na pozostałych stanowiskach oficerskich i inspektorów nadzoru.

Zaliczone w ten sposób zatrudnienie nie może przekraczać połowy praktyki pływania, wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni oficerskich.

4. Zatrudnienie na stanowiskach inspektorów technicznych okrętowej służby mechanicznej i elektrycznej w przedsiębiorstwach żeglugowych, urzędach morskich i Polskim Rejestrze Statków zalicza się oficerom tych służb i kandydatom na nich do praktyki pływania oraz praktyki warsztatowej i stocznjowej, wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni — w stosunku 4 miesiące zatrudnienia na tych stanowiskach za 1 miesiąc wymaganej praktyki; zaliczenie to dotyczy wszystkich stopni; zaliczona w ten sposób praktyka nie może przekraczać 6 miesięcy praktyki wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni.

5. Oficerom służby pokładowej, mechanicznej i elektrycznej zalicza się do okresu praktyki wymaganej do uzyskania wyższych stopni odpowiednio okres pracy na stanowisku kierownika lub oficera praktyk na statkach szkolnych lub na innych statkach objętych niniejszym rozporządzeniem pod warunkiem, że okres zaliczonej praktyki nie może wynosić więcej niż 8 miesięcy. Zaliczenie to nie może być stosowane przy nadawaniu stopni kapitana żeglugi wielkiej, oficera mechanika okrętowego I klasy i oficera elektryka okrętowego I klasy.

§ 60. Przy zbiegu praktyk zastępczych przewidzianych w § 9 (pływanie w żegludze przybrzeżnej), w § 58 oraz w § 59 zaliczeniu na określony stopień podlega tylko jedna z tych praktyk. Kumulacja praktyk zastępczych jest niedopuszczalna.

§ 61. Za zezwoleniem Ministra Żeglugi mogą być zatrudniane na statkach w charakterze oficerów na stanowiskach nie wymienionych w niniejszym rozporządzeniu osoby posiadające specjalne kwalifikacje zawodowe.

Rozdział 2.

Przepisy szczególne dla marynarzy.

§ 62. 1. Obywatele polscy, posiadający zagraniczne świadectwa marynarskie, mogą na ich podstawie za zezwoleniem dyrektora urzędu morskiego uzyskać odpowiednie świadectwa polskie.

2. Cudzoziemcy mający prawo stałego pobytu w Polsce, posiadający zagraniczne świadectwa marynarskie, mogą na ich podstawie za zezwoleniem dyrektora urzędu morskiego otrzymać odpowiednie świadectwa polskie po złożeniu egzaminu sprawdzającego znajomość języka polskiego i przepisów polskich obowiązujących w zakresie wykonywania czynności służbowych na polskich statkach morskich.

3. Cudzoziemcy mający prawo stałego pobytu w Polsce, a nie posiadający zagranicznych świadectw marynarskich, mogą za zezwoleniem dyrektora urzędu morskiego uzyskać stopnie marynarskie na warunkach ustalonych w niniejszym rozporządzeniu dla obywateli polskich.

§ 63. 1. Uczniowie szkoły marynarskiej w specjalności służby pokładowej otrzymują stopnie marynarskie na następujących warunkach:

- 1) po ukończeniu pierwszego roku nauki — stopień młodszego marynarza,
- 2) po ukończeniu drugiego roku nauki i odbyciu 6-miesięcznej praktyki pływania na statkach — stopień marynarza pokładowego.

2. Uczniowie szkoły morskiej w specjalności służby mechanicznej otrzymują stopnie marynarskie na następujących warunkach:

- 1) po ukończeniu pierwszego roku nauki — stopień pomocnika palacza okrętowego,
- 2) po ukończeniu drugiego roku nauki i odbyciu 6-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi maszynowej-ucznia lub pomocnika palacza okrętowego — stopień palacza okrętowego bądź młodszego motorzysty okrętowego, zależnie od rodzaju posiadanej praktyki.

3. Absolwenci szkoły morskiej w specjalności służby pokładowej posiadający 18-miesięczną praktykę pływania na statkach w dziale służby pokładowej otrzymują stopień starszego marynarza.

4. Absolwenci szkoły morskiej w specjalności służby mechanicznej, posiadający 9-miesięczną praktykę pływania na statkach w dziale służby mechanicznej, otrzymują stopień smarownika bądź motorzysty okrętowego, w zależności od rodzaju posiadanej praktyki.

§ 64. 1. Przy zaliczaniu praktyki pływania do okresu praktyki wymaganej do uzyskania stopni marynarskich praktykę pływania w żegludze krajowej zalicza się odpowiednio do uzyskania stopnia marynarza pokładowego i równorzędnych stopni innych służb w stosunku 1 miesiąc tej praktyki za 1 miesiąc praktyki wymaganej.

2. Do uzyskania stopnia starszego marynarza i równorzędnych stopni innych służb zalicza się praktykę pływania w żegludze przybrzeżnej w stosunku 2 miesiące tej praktyki za 1 miesiąc praktyki wymaganej.

3. Praktyka zaliczona w sposób przewidziany w ust. 1 i 2 nie może przekraczać połowy praktyki wymaganej do uzyskania określonego stopnia.

§ 65. 1. Marynarze i podoficerowie rezerwy Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza mogą uzyskać:

- 1) stopień młodszego marynarza, jeżeli posiadają świadectwo ukończenia szkoły podstawowej i 12-miesięczną praktykę pływania w dziale służby pokładowej na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,
- 2) stopień marynarza pokładowego, jeżeli posiadają świadectwo ukończenia szkoły podstawowej i 24-miesięczną praktykę pływania w dziale służby pokładowej na okrętach Marynarki Wojennej lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, w tym co najmniej przez okres 6 miesięcy w stopniu starszego marynarza,
- 3) stopień starszego marynarza, jeżeli posiadają warunki wymagane do uzyskania stopnia starszego marynarza, określone w § 40,
- 4) stopień palacza okrętowego, jeżeli ukończyli młodszy kurs maszynistów w Marynarce Wojennej i posiadają warunki określone w § 43 ust. 2 pkt 2 i 3,
- 5) stopień młodszego motorzysty okrętowego, jeżeli ukończyli co najmniej młodszy kurs motorzystów w Mary-

narce Wojennej lub w służbie morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza i posiadają 24-miesięczną praktykę pływania w swej specjalności na okrętach Marynarki Wojennej lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,

- 6) stopień smarownika okrętowego, jeżeli posiadają warunki wymagane do uzyskania stopnia palacza okrętowego i posiadają dodatkową 24-miesięczną praktykę pływania na statku na stanowisku palacza okrętowego lub zajmowali stanowiska dowódcy grupy maszynowej na okrętach Marynarki Wojennej,
- 7) stopień motorzysty okrętowego, jeżeli posiadają warunki wymagane do uzyskania stopnia motorzysty okrętowego, określone w § 43 ust. 6,
- 8) stopień elektromontera okrętowego, jeżeli ukończyli kurs elektryków okrętowych Marynarki Wojennej lub w służbie morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza i posiadają 24-miesięczną praktykę w zawodzie elektrotechnicznym, w tym 6-miesięczną praktykę pływania na statku w specjalności elektryka okrętowego oraz 6-miesięczną praktykę na stanowisku dowódcy drużyny elektrycznej na okrętach Marynarki Wojennej lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,
- 9) stopień młodszego kucharza okrętowego — jeżeli ukończyli co najmniej młodszy kurs kucharzy w Marynarce Wojennej i posiadają przynajmniej 24-miesięczną praktykę pływania oraz złożą egzamin przewidziany w § 48 ust. 2 pkt 3,
- 10) stopień kucharza okrętowego — jeżeli ukończyli kurs kucharzy w Marynarce Wojennej i posiadają co najmniej 24-miesięczną praktykę pływania oraz złożą egzamin przewidziany w § 48 ust. 4 pkt 3,
- 11) stopień młodszego stewarda — jeżeli ukończyli kurs administracyjno-gospodarczy w Marynarce Wojennej i posiadają co najmniej 12-miesięczną praktykę pływania,
- 12) stopień stewarda, jeżeli posiadają 12-miesięczną praktykę pływania w specjalności mesowej na okrętach Marynarki Wojennej, w tym co najmniej 6 miesięcy jako starszy mesowy, oraz dodatkową 12-miesięczną praktykę pływania na statku na stanowisku młodszego stewarda.

2. Jeżeli okres praktyki nabytej na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza jest dłuższy od tego rodzaju praktyki wymaganej według ust. 1 do uzyskania określonego stopnia marynarskiego, pozostałą praktykę zalicza się na poczet dodatkowej praktyki na stopień następny, jeżeli do jego uzyskania tego rodzaju praktyka jest wymagana.

3. Jeżeli okres praktyki określonej w ust. 2 jest krótszy od tego rodzaju praktyki wymaganej według ust. 1 do uzyskania pierwszego stopnia marynarskiego, praktykę tę należy uzupełnić odpowiednią praktyką na statkach objętych niniejszym rozporządzeniem.

§ 66. Warunki uzyskiwania przez rybaków rybolówstwa morskiego stopni marynarskich przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu oraz zasady zaliczania praktyki pływania nabytej na statkach rybackich do praktyki pływania wymaganej do uzyskania tych stopni w myśl niniejszego rozporządzenia — określi Minister Żeglugi w porozumieniu z Zarządem Głównym Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców.

§ 67. 1. Osobom zatrudnionym w stocznicach na statkach na stanowiskach marynarskich odpowiadających st-

nowiskom istniejącym na statkach znajdujących się w eksploatacji zalicza się do praktyki pływania wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni marynarskich:

- 1) w służbie pokładowej tylko do stopnia starszego marynarza włącznie — okres faktycznego pływania w podróżach próbnych,
- 2) w służbie mechanicznej i elektrycznej — w odniesieniu do wszystkich stopni — cały okres zatrudnienia przy właściwym montażu siłowni i urządzeń elektrycznych na statkach oraz okres pływania w podróżach próbnych i prób na uwięzi.

2. Zaliczenie następuje w stosunku:

- 1) 1 miesiąc pływania w podróży próbnej za 1 miesiąc wymaganej praktyki — w odniesieniu do stanowiska młodszego marynarza i marynarza pokładowego,
- 2) 2 miesiące pływania w podróży próbnej lub zatrudnienia za 1 miesiąc wymaganej praktyki — w odniesieniu do stanowisk starszego marynarza oraz wszystkich stanowisk marynarskich w służbach mechanicznej i elektrycznej.

3. Okres pływania w podróży próbnej lub zatrudnienia zaliczony w sposób określony w ust. 1 i 2 nie może przekraczać połowy praktyki pływania wymaganej do uzyskania odpowiedniego stopnia.

§ 68. Przy zbiegu praktyk zastępczych przewidzianych w § 64, 66 i 67 zaliczeniu na określony stopień podlega tylko jedna z tych praktyk. Kumulacja praktyk zastępczych jest niedopuszczalna.

§ 69. Za zezwoleniem dyrektora urzędu morskiego mogą być zatrudniane na statkach w charakterze marynarzy na stanowiskach nie wymienionych w niniejszym rozporządzeniu osoby posiadające specjalne kwalifikacje zawodowe.

DZIAŁ V.

Kwalifikacje zawodowe załóg na statkach morskich odbywających podróże próbne.

§ 70. Podróżą próbną jest podróż odbywana przez statki nie będące w eksploatacji (nowo zbudowane, przebudowane i po remoncie stoczniowym), mająca na celu przeprowadzenie prób technicznych statku oraz jego mechanizmów i urządzeń.

§ 71. 1. Rodzaj oraz ilość stanowisk niezbędnych dla bezpieczeństwa żeglugi na statkach odbywających podróże próbne ustala urząd morski na wniosek dyrektora stoczni lub armatora.

2. Rodzaj oraz ilość stanowisk w służbie administracyjno-gospodarczej ustala dyrektor stoczni lub armator.

§ 72. 1. Stanowiska członków załóg na statkach odbywających podróże próbne powinny być obsadzone przez osoby posiadające kwalifikacje zawodowe ustalone dla członków załóg statków znajdujących się w eksploatacji.

2. W braku osób posiadających kwalifikacje wymienione w ust. 1 stanowiska członków załóg mogą zajmować również inne osoby na podstawie uprawnień (zezwoleń) wydawanych przez urząd morski na wniosek dyrektora stoczni, pod warunkiem zachowania niezbędnych wymagań bezpieczeństwa żeglugi oraz wymagań przewidzianych w dalszych przepisach niniejszego działu.

3. Przepis ust. 2 nie ma zastosowania do stanowiska kierownika (kapitana) statku.

§ 73. 1. Stanowisko pierwszego (starszego) mechanika może zajmować na podstawie uprawnienia (zezwoleń) wydane dla określonej podróży osoba posiadająca:

- 1) dyplom inżyniera mechanika ze specjalnością budowy maszyn lub siłowni okrętowych,
- 2) co najmniej 10-letni staż pracy w stoczni w wydziałach wyposażenia, kontroli technicznej, nadzoru budowy lub w bazie zdawczej,
- 3) staż pracy w służbie mechanicznej na statkach odbywających podróże próbne, w ilości co najmniej 80 podróży, w tym 40 podróży na stanowisku oficera mechanika; wymagana ilość podróży próbnych na stanowiskach nieoficerskich może być zastąpiona praktyką pływania w służbie mechanicznej na statkach w eksploatacji — przy czym 1 rok tej praktyki stanowi równoważnik 20 podróży próbnych,
- 4) pozytywną opinię zawodową wydaną przez dyrektora stoczni.

2. Do zajmowania innych stanowisk w trybie określonym w § 72 ust. 2 wymagane są następujące warunki:

- 1) dla stanowisk oficerskich w służbie mechanicznej:
 - a) posiadanie dyplomu inżyniera mechanika ze specjalnością budowy maszyn lub siłowni okrętowych,
 - b) posiadanie co najmniej 5-letniego stażu pracy w stoczni w wydziałach: wyposażenia, kontroli technicznej, nadzoru budowy lub w bazie zdawczej,
 - c) odbycie stażu pracy na statkach odbywających podróże próbne w charakterze członka załogi w służbie mechanicznej w ilości co najmniej 20 podróży,
 - d) posiadanie pozytywnej opinii zawodowej wydanej przez pierwszego mechanika (kierownika działu maszynowego) statku;
- 2) dla stanowisk oficerskich w służbie elektrycznej:
 - a) posiadanie dyplomu inżyniera elektryka,
 - b) posiadanie co najmniej 5-letniego stażu pracy w stoczni w wydziałach montażu instalacji urządzeń elektrycznych,
 - c) odbycie stażu pracy na statkach odbywających podróże próbne w charakterze członka załogi w służbie elektrycznej w ilości co najmniej 12 podróży,
 - d) posiadanie pozytywnej opinii zawodowej wydanej przez pierwszego mechanika (kierownika działu maszynowego) statku;
- 3) dla stanowisk marynarskich w służbie pokładowej:
 - a) posiadanie co najmniej 24-miesięcznego stażu pracy w stoczni w wydziałach: prób, obsługi statków lub w oddziale wyposażenia pokładowego,
 - b) posiadanie pozytywnej opinii zawodowej wydanej przez kapitana statku;
- 4) dla stanowisk marynarskich w służbie mechanicznej i elektrycznej:
 - a) posiadanie co najmniej 24-miesięcznego stażu pracy w odpowiednich warsztatach stoczni,
 - b) posiadanie pozytywnej opinii zawodowej wydanej przez pierwszego mechanika (kierownika działu maszynowego) statku.

§ 74. Przy wydawaniu uprawnień (zezwoleń), wymienionych w § 72 ust. 2 i w § 73 ust. 1, urząd morski określa stanowisko, jakie może objąć osoba otrzymująca uprawnienie.

§ 75. Na statku odbywającym podróżę próbną liczba osób zajmujących stanowiska marynarskie na podstawie uprawnień wydanych przez urząd morski w służbach pokładowej, mechanicznej i elektrycznej nie może przekraczać 50% stanu załogi marynarskiej w każdej z tych służb.

§ 76. Dyrektor urzędu morskigo w porozumieniu z dyrektorem stoczni ustala zasięg odbywania podróży próbnych oraz tryb postępowania w sprawie uzyskiwania uprawnień do zajmowania stanowisk na statkach odbywających podróżę próbną i ustalania list załóg dla tych statków.

DZIAŁ VI.

Dyplomy, świadectwa, egzaminy.

§ 77. 1. Uzyskanie stopnia oficerskiego potwierdza się dyplomem, a stopnia marynarskiego świadectwem.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy pierwszego stopnia marynarskiego w każdej specjalności w służbach pokładowej, mechanicznej i administracyjno-gospodarczej.

3. Wzory dyplomów i świadectw ustala Minister Żeglugi.

§ 78. 1. Dyplomy kapitana żeglugi wielkiej i oficera mechanika okrętowego I klasy wydaje Minister Żeglugi na wniosek urzędu morskigo.

2. Dyplomy nie wymienione w ust. 1 oraz świadectwa marynarskie wydają dyrektorzy urzędów morskich.

§ 79. 1. Programy kursów i egzaminów oraz regulamin egzaminów ustala Minister Żeglugi.

2. Ustalenia przewidziane w ust. 1 dotyczące oficerów dokonywane są w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, a w stosunku do oficerów służby radiokomunikacyjnej — ponadto w porozumieniu z Ministrem Łączności.

§ 80. 1. Komisje egzaminacyjne powołuje Minister Żeglugi określając w szczególności ich skład, siedzibę oraz — w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Plac — zasady wynagradzania za udział w pracach tych komisji.

2. Minister Żeglugi może upoważnić dyrektorów urzędów morskich do ustalania składu komisji egzaminacyjnych dla marynarzy.

3. W skład komisji egzaminacyjnych wchodzi również przedstawiciele Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców oraz przedstawiciele Marynarki Wojennej.

4. Za przeprowadzenie egzaminu pobiera się opłaty, których wysokość określi Minister Żeglugi w porozumieniu z Ministrem Finansów.

DZIAŁ VII.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 81. 1. Dyplomy oficerów służby nawigacyjnej i mechanicznej uzyskane na podstawie rozporządzenia Ministra Żeglugi z dnia 9 marca 1949 r. w sprawie kwalifikacji kapitanów i oficerów na polskich morskich statkach handlowych (Dz. U. Nr 21, poz. 140), dyplomy oficerów i świadectwa marynarzy wszystkich służb uzyskane na podstawie rozporządzenia Ministra Żeglugi i Gospodarki Wodnej z dnia 4 czerwca 1958 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych oficerów i marynarzy na polskich morskich statkach handlowych

(Dz. U. Nr 39, poz. 178) oraz dyplomy oficerów i świadectwa marynarzy wszystkich służb uzyskane na podstawie rozporządzenia Ministra Żeglugi z dnia 7 lutego 1963 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych oficerów i marynarzy na polskich statkach morskich (Dz. U. Nr 7, poz. 40) traktowane są jak odpowiednie dyplomy i świadectwa uzyskane na podstawie niniejszego rozporządzenia.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do dyplomów porucznika żeglugi przybrzeżnej i oficera mechanika okrętowego V klasy oraz do świadectwa stewarda gospodarczego i starszego palacza.

3. Dyplomy oficerów służby nawigacyjnej i mechanicznej uzyskane na podstawie rozporządzenia z dnia 30 listopada 1931 r. o kwalifikacjach oficerów w polskiej marynarce handlowej (Dz. U. z 1932 r. Nr 4, poz. 24 i z 1935 r. Nr 15, poz. 84) podlegają wymianie na odpowiednie dyplomy przewidziane w niniejszym rozporządzeniu.

§ 82. 1. Osoby posiadające dyplomy porucznika żeglugi przybrzeżnej i oficera mechanika okrętowego V klasy oraz świadectwa stewarda gospodarczego i starszego palacza mogą wymienić je na ustalone niniejszym rozporządzeniem odpowiednie dyplomy porucznika żeglugi małej, oficera mechanika okrętowego IV klasy i intendenta III klasy oraz świadectwa smarownika lub motorzysty, po złożeniu egzaminu wymaganego w niniejszym rozporządzeniu do uzyskania odpowiedniego stopnia; jednakże osoby posiadające stopień starszego palacza powinny posiadać praktykę pływania wymaganą w § 43 ust. 5 pkt 2 lub § 43 ust. 6 pkt 5.

2. Osoby posiadające dyplomy porucznika żeglugi przybrzeżnej i oficera mechanika okrętowego V klasy, które nie złożyły egzaminu określonego w ust. 1, mogą wymienić posiadane dyplomy odpowiednio na:

- 1) dyplom porucznika żeglugi małej bądź oficera mechanika okrętowego IV klasy z ograniczonymi uprawnieniami co do zasięgu pływania lub rodzaju statku — według zasad ustalonych przez Ministra Żeglugi lub
- 2) dyplom porucznika żeglugi przybrzeżnej bądź dyplom maszynisty okrętowego II klasy — ustalone w przepisach dotyczących kwalifikacji zawodowych w żegludze krajowej.

§ 83. Niezależnie od dyplomów lub świadectw potwierdzających uzyskanie odpowiedniego stopnia oficerowie i marynarze służby radiokomunikacyjnej obowiązani są posiadać świadectwa przewidziane w przepisach dotyczących świadectw operatorów radiowych.

§ 84. 1. Minister Żeglugi może wyrazić zgodę na uzyskanie stopnia oficerskiego przez osobę, której kwalifikacje zawodowe odpowiadają potrzebom współczesnej eksploatacji statków, mimo że jej wykształcenie zawodowe lub rodzaj praktyki nie odpowiadają ściśle przepisanyim wymaganiom, jeżeli okres posiadanej praktyki pływania nie jest krótszy od określonego dla osób posiadających wykształcenie zawodowe wymagane w rozporządzeniu.

2. Minister Żeglugi może przekazać dyrektorom urzędów morskich uprawnienia określone w ust. 1 w zakresie przyznawania najniższych stopni oficerskich.

§ 85. W wypadkach szczególnie uzasadnionych dyrektor urzędu morskigo może wyrazić zgodę na uzyskanie określonego stopnia marynarskiego przez osobę, której wykształcenie zawodowe lub praktyka zawodowa na lądzie albo praktyka pływania nie odpowiada ściśle wymaganiom określonym do uzyskania tego stopnia, jeżeli okres posiadanej praktyki pływania nie jest krótszy niż wymagany do uzyskania tego stopnia w rozporządzeniu.

§ 86. W wypadkach uzasadnionych względami konieczności eksploatacyjnej dyrektor urzędu morskiego może wydać oficerowi lub marynarzowi na czas określony zezwolenie uprawniające do zajmowania stanowiska wyższego niż to, do którego zajmowania uprawnia posiadany przez niego dyplom lub świadectwo, pod warunkiem zachowania niezbędnych wymagań bezpieczeństwa żeglugi.

§ 87. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia posiadają 10-letnią praktykę pływania na stanowisku asystenta maszynowego, mogą zajmować to stanowisko bez obowiązku złożenia egzaminu wymaganego zgodnie z § 17 pkt 3.

§ 88. 1. Osoby zatrudnione na statkach morskich w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, a nie posiadające umiejętności pływania, powinny uzyskać tę umiejętność w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

2. Warunek posiadania umiejętności pływania nie dotyczy osób zatrudnionych na statkach morskich, które w dniu wejścia w życie rozporządzenia ukończyły 40 lat życia.

§ 89. Ilekroć obowiązujące przepisy odsyłają do przepisów dotyczących kwalifikacji zawodowych oficerów i marynarzy na polskich statkach morskich, należy przez nie rozumieć przepisy niniejszego rozporządzenia.

§ 90. Traci moc rozporządzenie Ministra Żeglugi z dnia 7 lutego 1963 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych oficerów i marynarzy na polskich statkach morskich (Dz. U. Nr 7, poz. 40).

§ 91. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia.

Minister Żeglugi: *J. Burakiewicz*